

**80-річчя
академіка НАН України
Є.Ф. ШНЮКОВА**

26 березня 2010 року виповнилося 80 років відомому вченому в галузі геології академікові НАН України Євгенові Федоровичу Шнюкову.

Є.Ф. Шнюков народився 1930 р. у м. Архангельську (Росія). У 1953 р. із відзнакою закінчив Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка за фахом «геолог-геохімік». Упродовж 1953–1956 рр. навчався в аспірантурі Інституту геологічних наук АН УРСР. Протягом 1957–1959 рр. працював молодшим науковим співробітником Інституту мінеральних ресурсів АН УРСР у м. Сімферополі, де під керівництвом професора Ю.Ю. Юрка окреслилися наукові інтереси вченого. Увесь подальший творчий шлях Євгена Федоровича пов'язаний із Академією наук України. Він займав посади заступника директора Інституту геологічних наук АН УРСР (1968–1969 рр.), Інституту геохімії і фізики мінералів АН УРСР (1969–1973 рр.), директора Інституту геологічних наук АН УРСР і завідувача відділу осадового рудоутворення цього інституту (1977–1992 рр.), директора Національного науково-природничого музею НАН України (1978–2008 рр.). Із 1992 р. і до сьогодні він керівник Державної наукової установи «Відділення морської геології та осадового рудоутворення НАН України».

Коло наукових інтересів Є.Ф. Шнюкова — це передусім фундаментальні та прикладні дослідження в галузі осадового рудоутворення, морської геології, геології Світового океану, геології України та суміжних територій. Хрестоматійними стали монографії вченого з проблем формування осадових залізних і марганцевих руд, грязьового вулканізму, металогенічних досліджень донних відкладів Світового океану і внутрішніх морів, проблем геології та газогідратоносності Чорного моря. З його ім'ям пов'язані комплексні дослідження процесів седиментогенезу і осадового рудоутворення залізних, марганцевих та інших руд. Євген Федорович розробив гіпотезу утворення осадових оолітових залізних руд керченського типу, на сьогодні він один із найкращих знавців геологічної будови і генези всієї Азово-Чорноморської залізородної провінції.

Є.Ф. Шнюков — основоположник досліджень металогенії грязьового вулканізму — нового напрямку в галузі осадового рудоутворення. Євген Федорович — один із перших українських геологів, який іще в 1964 році розпочав морські геологічні дослідження акваторії та шельфу Чорного й Азовського морів. Під його безпосереднім керівництвом в Україні збудовано перше спеціалізоване бурове судно «Геохімік».

Він був організатором і керівником низки спеціалізованих геолого-геохімічних та комплексних міжнародних морських експедицій на суднах «Академік Вернадський», «Михайло Ломоносов» й інших до Атлантичного та Індійського океанів, Середземного і Чорного морів тощо. В останні роки морські геологічні дослідження в Україні виконують, зокрема, завдяки його зусиллям та ентузіазму. Результати цих досліджень узагальнено в багатьох монографіях. Учений відкрив нові родовища рудних і нерудних корисних копалин у досліджуваному регіоні.

Характерною рисою Є.Ф. Шнюкова як ученого є різнобічність наукових інтересів, уміння згуртувати навколо себе колектив фахівців різних галузей і тісний зв'язок із виробництвом для практичної реалізації результатів досліджень.

Багаторічна робота в геологічних міжнародних проектах ООН, ЮНЕСКО та багатьох міждержавних, виступи з доповідями на наукових міжнародних конференціях — визнання світового авторитету вченого. Сьогодні Євген Федорович організовує міжнародні морські геологічні дослідження в Чорному морі та координує їх із ученими профільних організацій Болгарії, Румунії, Туреччини, Росії, Франції, Греції.

Є.Ф. Шнюков успішно поєднує наукову та педагогічну діяльність, багаторазово викладав курс лекцій «Геологія моря та корисні копалини» для студентів геологічних факультетів у Сімферопольському, Краснодарському, Львівському та Київському університетах. Євген Федорович — організатор і керівник шкіл-семінарів для молодих учених як у колишньому СРСР, так і за кордоном.

Ювіляр щиро дбає про майбутню наукову зміну. Він засновник наукової шко-

ли з морської геології та осадового рудоутворення, серед його учнів — 32 кандидати наук.

Особливу увагу вчений приділяє популяризації наукових знань. Його робота на посаді директора Національного науково-природничого музею НАН України та голови Музейної ради НАН України (протягом 1978–2008 рр.) була спрямована на максимальну активізацію виставкової і наукової діяльності музею. Експозиції поповнено новими зразками, модернізовано старі й створено нові виставки та експозиції, музей розпочав міжнародну виставкову діяльність. Завдяки наполегливості Євгена Федоровича створено унікальний та єдиний у СНД зал «Естетики каменю».

Бажання популяризувати наукові знання, широкий кругозір, ерудиція та літературні здібності знайшли своє втілення в серії науково-популярних книг Євгена Федоровича. Він автор понад 550 наукових і науково-популярних праць, має 1 патент. Євген Федорович — головний редактор журналу «Геология и полезные ископаемые Мирового океана».

Багаторічна наукова діяльність Є.Ф. Шнюкова відзначена високими державними нагородами. Учений — лауреат Державної премії УРСР та Державної премії України в галузі науки і техніки, премії ім. В.І. Вернадського. За наукові здобутки і громадську діяльність Євгена Федоровича нагороджено орденом «Знак пошани», медаллю «Ветеран праці», орденом «За заслуги» III ступеня. Він заслужений діяч науки і техніки України.

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Євгена Федоровича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, невичерпної енергії, нових яскравих здобутків.